

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«Арттерапевтичні технології в закладах спеціальної та інклюзивної освіти»
підготовки магістра

Силабус освітнього компонента «Арттерапевтичні технології в закладах спеціальної та інклюзивної освіти» підготовки магістра

Розробник: Мацюк Зоряна Сергіївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат філологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: Ірина Сидорук

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 1 від 29.08.2025 р.

Завідувач кафедри: Ірина Кузава

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань <u>А Освіта</u> Спеціальність <u>А6 Спеціальна освіта</u> Спеціалізація <u>А6.01 Логопедія</u> Освітньо-професійна програма <u>Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта</u> Освітній рівень: <u>другий (магістерський)</u>	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 2
ІНДЗ: <u>є</u>		Семестр 3-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) – 14 год.
		Лабораторні – год.
		Індивідуальні – год.
		Самостійна робота – 88 год.
		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладачів

ППП: Мацюк Зоряна Сергіївна

Науковий ступінь: кандидат філологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380663727954, Maciuk.Zoriana@vnu.edu.ua,
Zoriana_Matsiuk@ukr.net

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Силабус вибіркового освітнього компонента (далі – ВОК) «Арттерапевтичні технології в закладах спеціальної та інклюзивної освіти» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Силабус ВОК є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти, укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти; алгоритм вивчення навчального матеріалу ВОК; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Для засвоєння освітнього компонента використовують базові знання, вміння і навички з педагогіки, психології загальної та спеціальної, естетики, методики навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Це стає запорукою інтегративного поєднання різних ОК та дає змогу створити цілісну систему знань цього предмета.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета ОК полягає в опануванні здобувачами вищої освіти знаннями про основні тенденції

розвитку арттерапії в Україні, оволодінні сучасними арттерапевтичними методиками роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, можливостями їх використання в інклюзивній освіті, набутті необхідних для сучасного фахівця спеціальної освіти компетентностей; в освоєнні та усвідомленні можливості арттерапії як безпечної методики м'якої корекції психоемоційних станів

Завдання ОК:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- розуміти важливість застосування арттерапевтичних технологій в корекційно-реабілітаційному процесі;
- спонукати до почуття прекрасного засобами арттерапевтичних технологій;
- розвиток і збагачення емоційно-естетичного досвіду під час сприймання навколишнього світу в художньо-практичній діяльності;
- створення та інтерпретація власних творів образотворчого мистецтва та художньої творчості.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін тощо.

Методи навчання: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольні-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традиційна (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Арттерапія як сучасний метод інтеграції дітей у закладах інклюзивної освіти						
ТЕМА 1. Історія розвитку та становлення арттерапії	12	1	1	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / макс. к-сть балів за практ. заняття - 8
ТЕМА 2. Структурні та функціональні характеристики арттерапії	13	1	2	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 3. Найпоширеніші напрямки та види арттерапії	13	1	2	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 4. Психологічні механізми і теорії арттерапії	12	1	1	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 5. Арттерапевтичний простір	11	1	2	8	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
Разом за модулем 1	61	5	8	48	-	40

Змістовий модуль 2. Психолого-корекційні механізми арттерапії						
ТЕМА 6. Збереження психічного здоров'я та запобігання емоційних розладів засобами арттерапії	12	1	1	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 7. Робота з малюнком в індивідуальному і груповому режимі	9	1	1	5	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 8. Використання проєктивних оздоровчих методик	15	1	2	10	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 9. Арттерапія дітей з особливими освітніми потребами	9	1	1	5	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 10. Діагностичні можливості арттерапії	14	1	1	10	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
Разом за модулем 2	59	5	6	40	8	40
Разом за 2 модулі						80
ІНДЗ						20
Всього годин/Балів	120	10	14	88	8	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студента – це самостійне навчання студента, яку науково-педагогічний працівник планує разом зі студентом, однак виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника.

Самостійна робота оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента.

Таблиця 3

№	ТЕМИ	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Арттерапія як сучасний метод інтеграції дітей у закладах інклюзивної освіти		
1	ТЕМА 1. Історія розвитку та становлення арттерапії. Створити презентацію до теми.	10
2	ТЕМА 2. Структурні та функціональні характеристики арттерапії. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	10
3	ТЕМА 3. Найпоширеніші напрямки та види арттерапії. Створити кроссенс «Основні напрямки арттерапії».	10
4	ТЕМА 4. Психологічні механізми і теорії арттерапії. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	10
5	ТЕМА 5. Арттерапевтичний простір Створити фотоколаж прикладів арттерапевтичного простору	8
Змістовий модуль 2. Психолого-корекційні механізми арттерапії		

6	ТЕМА 6. Збереження психічного здоров'я та запобігання емоційних розладів засобами арттерапії. Записати відео спроби діагностування.	10
7	ТЕМА 7. Робота з малюнком в індивідуальному і груповому режимі. Використання арттерапії із створенням власного твору з аналізом і обговоренням з учасниками заходу.	5
8	ТЕМА 8. Використання проєктивних оздоровчих методи. Використання арттерапії із використанням оздоровчих методик: аналіз і обговорення з учасниками заходу.	10
9	ТЕМА 9. Арттерапія дітей з особливими освітніми потребами. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	5
10	ТЕМА 10. Діагностичні можливості арттерапії. Використання арттерапії із створенням власного твору з аналізом і обговоренням з учасниками заходу.	10
РАЗОМ:		88

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Вид – науково-практичний проєкт: створення інтерактивного посібника у програмі Canva «Арттерапія як сучасний метод інтеграції дітей у закладах інклюзивної освіти».

Опис посібника: до кожної теми підготувати систему інтерактивних карток та завдань до кожної теми:

1. Ігри із будівельним матеріалом.
2. Квітковотерапія: ароматерапія, кольоротерапія і естетотерапія).
3. Кольоротерапія – вплив на емоційно-вольову сферу психіки дитини.
4. Сміхотерапія – ефективний метод у психотерапевтичній практиці.
5. Оздоровлення водою та сіллю – психотерапевтичне позбавлення напруження.
6. Використання інноваційних оздоровчих технологій:
 - a. казкотерапія;
 - b. сендплей (піскотерапія);
 - c. манкотерапія;
 - d. лялькотерапія;
 - e. танцювально-рухова терапія;
 - f. ізотерапія;
 - g. логоритміка;
 - h. звукотерапія та дзвонотерапія;
 - i. вокалотерапія;
 - j. музикомалювання;
 - k. гра на дитячих шумових і музичних інструментах і ритмічна декламація;
 - l. метафоричні асоціативні картки;
 - m. робота з малюнком і глиною;
 - n. бібліотерапія;
 - o. драматерапія.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 4

Максимальна к-ть балів	Критерії оцінювання роботи
4 балів	Актуальність обраної проблеми
4 бала	Якість розробленого посібника
6 бала	Якість, чіткість, повнота кількісної обробки отриманих даних та аналізу результатів інтерактивних карт
4 балів	Творчий підхід до виконання ІНДЗ
2 балів	Якість оформлення роботи
20 балів	Разом

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Арттерапевтичні технології в закладах спеціальної та інклюзивної освіти» здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента, відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) в діапазоні від **0 до 100 балів**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, виконання контрольних робіт тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення (максимальна кількість балів за одне практичне заняття - 6), відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час виконання студентом контрольної роботи, підсумкового контролю.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ВОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складе залік під час ліквідації академічної заборгованості.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ВОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Повторне складання заліку з ВОК допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Жодні види порушень академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» ([URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/](https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/)).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрядження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, [URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf](https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf)).

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення ([URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/09/2025_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB_%D0%BD%D1%83_%D0%BE%D1%81%D0%B2i%D1%82%D1%83_.pdf](https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/09/2025_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB_%D0%BD%D1%83_%D0%BE%D1%81%D0%B2i%D1%82%D1%83_.pdf)). Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчанні здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, [URL: file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20(3).pdf)). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з

урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ВОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ВОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ВОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ВОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

Здобувачі вищої освіти можуть долучатися до оновлення змісту ОК шляхом подання пропозицій викладачу. Ел.адреса викладача для таких пропозицій: Maciuk.Zoriana@vnu.edu.ua

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснено під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Арттерапевтичні технології в закладах спеціальної та інклюзивної освіти» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Орієнтовний перелік питань, котрі виносяться на залік:

1. Арттерапія як засіб саморозвитку дитячої особистості.
2. Історичний огляд застосування різних видів мистецтва для лікування та корекції.
3. Теорії арттерапії.

4. Сучасна історія розвитку арттерапії.
5. Поняття «арттерапія».
6. Основні цілі, завдання та функції арттерапії в спеціальній освіті.
7. Специфіка та переваги застосування арт-терапевтичного підходу в спеціальній освіті.
8. Компенсаторна та ізоляційна арттерапії.
9. Сублімаційний механізм арттерапії.
10. Арттерапія як педагогічні, соціальні та соціальні технології роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в спеціальній освіті.
11. Підходи до вивчення дитини з особливими освітніми потребами в артпедагогічному та арттерапевтичному процесі.
12. Робота з малюнком і глиною.
13. Музикотерапія.
14. Бібліотерапія.
15. Драматерапія.
16. Казкотерапія: можливості та прийоми роботи з казкою.
17. Метафоричні асоціативні картки.
18. Орігамі – відносно новий напрямок у арттерапії.
19. Використання лялькотерапії як напряму арттерапії в корекційній роботі з дітьми, які мають проблеми у розвитку.
20. Роль педагога в розвитку дитини з особливими освітніми потребами засобами артпедагогіки.
21. Артпедагогічні технології в роботі з сім'єю, що має дитину з особливими освітніми потребами.
22. Особистісна готовність арттерапевта.
23. Вимоги до арттерапевтичного кабінету.
24. Арттерапевтична робота в індивідуальному та груповому форматі.
25. Арттерапія в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
26. Види арттерапії, їх корекційний та терапевтичний вплив.
27. Психотерапевтичні можливості арттерапії.
28. Основні фактори психотерапевтичного впливу в арттерапії.
29. Психотерапевтичні можливості роботи з ляльками: пальчикові ляльки, маріонетки тощо.
30. Показання та протипоказання для використання арттерапевтичних технік при роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
31. Особливості вибору художніх матеріалів.
32. Діагностика емоційного стану за кольором.
33. Діагностичний потенціал і можливості арттерапевтичних технік у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
34. Робота з глиною і пластиліном в індивідуальній та груповій арттерапії (цілі, специфіка роботи з матеріалом, варіанти роботи).
35. Проєктивний малюнок та особливості його застосування.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним/педагогічним працівником, враховуючи такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і

не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Таблиця 4

Критерії оцінювання навчальних досягнень		Правильність отриманих відповідей/бали		Повнота та логічність відповіді/бали		Наявність висновків та ілюстративних прикладів/бали		Презентація (тощо) /бали	
Рівень навчальних досягнень здобувача вищої освіти/загальна кількість балів	Відмінно/ 8 балів	глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3	в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, творчо, вільно, самостійно викладає навчальний матеріал, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє оригінальність підходу до вирішення проблем (створює нові ідеї, пропонує альтернативні шляхи розв'язання задач / вирішення проблем) тощо	3	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані, лаконічні висновки, узагальнення	2*/ 1**	презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію. Дотримано вимог академічної доброчесності	1**
	Дуже добре/ 7-6 балів	розкриває основний зміст теоретичних питань та практичних завдань. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3	володіє навчальним матеріалом, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє традиційні підходи до вирішення проблем з елементами новизни тощо	2	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані висновки	2*/ 1**	презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності. Дотримано вимог академічної доброчесності	1**
	Добре/ 5 бали	висвітлює основний зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при цьому допускаються неточності.	2	відтворює значну частину навчального матеріалу, виявляє достатні знання окремих	2	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні висновки	1*/ 0,5**	презентація оформлена відповідно до вимог з незначними неточностями, включає всі обов'язкові елементи.	0,5**

		Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності		положень. Аналізує та оцінює матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації				Дотримано вимог академічної доброчесності	
	Задовільно/ 4-3 бали	частково розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, є неточності. Є неточності під час вживання наукової термінології, дотримується академічної доброчесності	2	частково відтворює навчальний матеріал, виявляє задовільний рівень знань окремих положень. Розуміє матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	1	не завжди, але може навести приклади. Робить формальні висновки	1*/ 0,5**	презентація оформлена в довільній формі, структура презентації включає окремі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності	0,5**
	Достатньо/ 2 бали	під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей. Дотримується академічної доброчесності	1	має фрагментарні знання, здатний відтворити меншу частину навчального матеріалу, лише окремі чи елементи складових частин питання. Частково розуміє матеріал, під час його відтворення не вистачає достатньої глибини та аргументації	0,5	не завжди вдається сформулювати висновки. Як правило, вони носять формальний характер	0,5*/ 0,25**	презентація оформлена без дотримання вимог, відсутні декілька обов'язкових елементів	0,25**

	Незадовільно/ 1-0 бали	здобувач вищої освіти не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не дотримується академічної доброчесності	0,25	здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити	0,25	висновки відсутні, здобувач вищої освіти не в змозі їх сформулювати	0,5*/ 0,25**	презентація відсутня або порушено вимоги академічної доброчесності	0,25**
--	---------------------------	---	------	--	------	---	-----------------	--	--------

* бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття не передбачають підготовку презентації з теми (тощо);

** бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття передбачають підготовку презентації з теми (тощо).

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література

Основна:

1. Арт-терапія. Інноваційні психологічні технології / під ред. О. Тіунової. Вип. 6. Київ; Львів; Тернопіль: ЕЕАТА, 2019. 224 с.
2. Арт-терапія: методичні вказівки до проведення практичних занять та самостійної роботи з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / уклад. Березовська Л.І., Ямчук Т.Ю. Мукачево: МДУ, 2018. 32 с.
3. Мацюк З., Фенко М. Ефективність арттерапевтичних технологій у дошкільному інклюзивному середовищі. «Європейські та світові вектори розвитку освіти в Україні»: колективна монографія. 2022.
4. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
5. Станішевська В.І. Можливості арт-терапії в подоланні внутрішньо особистісного конфлікту у підлітків. Психологічний журнал / Ред. Сафін О.Д. Умань, 2020, Вип. № 4, с. 47-54.

Додаткова:

6. Мацюк З. Арт-терапевтичні технології у системі роботи з подолання порушень мовлення дітей дошкільного віку. *Освіта дітей раннього та дошкільного віку в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку*: Матер. І Міжнар. наук.-практ. конференції. (10-12 червня 2021 р.) / за заг. ред. О.С. Семенова. Луцьк: ФОП Іванюк В.П., 2021. С. 90–93.
7. Мацюк З. Імідж-терапія – ресурсно-витратний вид казкотерапії у роботі корекційного педагога. *Матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції «Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти»*. 11-12 травня 2021 р. Луцьк, 2021.
8. Мацюк З., Головатчик О. LEGO-технології в спеціалізованих закладах освіти. Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір : *Матеріали*

V Міжнародної науково-практичної конференції (12-15 жовтня 2020 року / за заг. ред. В.З. Антонюка. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2020. С. 229-231.

9. Мацюк З., Гриневич А. Казкотерапія – інноваційна оздоровча технологія для дітей з особливими освітніми потребами. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12-15 жовтня 2020 року) / за заг. ред. В.З. Антонюка. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2020. С. 231-233.*

10. Мацюк З., Грицак О., Тарасюк Т. Лікування казкою як засіб оздоровлення дітей з особливими потребами. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір. Матер. V Міжнар. науково-практичної конференції (12-15 жовтня 2020 року / за заг. ред. В.З. Антонюка. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2020. С. 233-235.*

11. Мацюк З., Сіліч С., Скороход А. Інтегрований розвиток дітей з особливими потребами засобами казкотерапії. *Матеріали Всеукр. наук.-практ. Конференції «Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти».* 11-12 травня 2021 р. Луцьк, 2021.

12. Мацюк З., Фенко М. Інноваційні методи розвитку комунікативних здібностей дітей дошкільного віку в інклюзивно-реабілітаційних центрах. *Acta Pedagogika Volynienses*, 2/2022.

13. Турищева Л.В. Психологія кольорів. *Шкільному психологу усе для роботи.* К., 2015, № 4, с. 36–39.

14. Fenko, M., Matsiuk, Z. & Kułak, M. T. (2021). Synergetyczny system etykiety mowy przyszłych pedagogów. *Acta Paedagogika Volynienses*, 1, 3–9

15. Matsiuk Z., Fenko M. Sand play: Speech Development of Preschool Children. *Actual Problems of Science and Education APSE*. 2017. Held in Budapest on 29th of January 2017.

Інтернет-ресурси:

16. Коваль Л.В., Компанець Н.М., Лапін А.В., Квітка Н.О., Луценко І.В. Особлива дитина в інклюзивному дошкільному навчальному закладі. К.: 2018. 367 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/711769/>